

חזקה בהיזק ראייה 9

1. בבא בתרא ב: "טעמא דרצו הא לא רצו" עד ג. "במאי אוקימתא למתני"
2. בבא בתרא כב: "רב יוסף הוה ליה" עד כג. משנה
3. רמב"ן בבא בתרא ב: ד"ה אלמא היזק ראייה השני
4. תוס' בבא בתרא כג. ד"ה והא מתחילת התוס' עד "דאם לא הקנה לו"
5. בבא בתרא ק. "דתניא הלך בה לארכה" עד "כי אתו לקמיה"
6. ר"י מיגש בבא בתרא ב: ד"ה טעמא "ואי קשיא לך" עד "ואפילו גבי חלון"
7. רשב"א בבא בתרא ב: ד"ה אלמא היזק ראייה "בכל שזה ניזוק וזה ניזוק" עד "והרב אבן מגש ז"ל"
8. יד רמה בבא בתרא ג. ד"ה ואע"ג דאיחזוק דדיירי "ועוד דגבי חצר וכיוצא בה" עד "וה"ה גבי פתח"
9. ראש בבא בתרא א:ב
10. נמוקי יוסף א. (בדפי הריף) "והראה ז"ל מוסיף בה דברים" עד "ומתה שאם קדם"
11. ראש בבא בתרא א:ה "י"מ הא דכייפי אהדדי" עד "תבע שלא הזכר" "וי"מ שאפילו אם רוצה" עד "דאי לא תימא הכי"

חזקה בהיזק ראייה 9**1. בבא בתרא ב: "טעמא דרצו הא לא רצו" עד ג. "במאי אוקימתא למתני"**

ואימא: מחיצה - פלוגתא, כדכתיב: אותהי מחצת העדה, וכיון דרצו - בונין את הכותל בעל כרחו, אלמא: היזק ראייה שמיה היזק! אי הכי, האי שרצו לעשות מחיצה, שרצו לחצות מבעי ליה! אלא מאי? גודא, בונין את הכותל, בונין אותו מבעי ליה! אי תנא אותו, הוה אמינא במסיפס בעלמא, קמ"ל כותל. בונין את הכותל באמצע וכו'. פשיטא! לא צריכא, דקדים חד ורצייה לחבריה, מהו דתימא מצי א"ל: כי איתרצאי לך - באוירא, בתשמישתא לא איתרצאי לך, קמ"ל. והיזק ראייה לאו שמיה היזק? (סימן: גינה כותל כופין וחולקין חלונות דרב נחמן) ת"ש: וכן בגינה! גינה שאני, כדר' אבא, דאמר ר' אבא אמר רב הונא אמר רב: אסור לאדם לעמוד בשדה חבירו בשעה שהיא עומדת בקמותיה. והא וכן קתני! אגויל וגזית. ת"ש: כותל חצר שנפל - מחייבין אותו לבנות עד ד' אמות! נפל שאני. ודקארי לה מאי קארי לה? סיפא איצטריכא ליה: מד' אמות ולמעלה - אין מחייבין אותו. ת"ש: כופין אותו לבנות בית שער ודלת לחצר; ש"מ: היזק ראייה שמיה היזק! היזקא דרבים שאני. ודיחיד לא? ת"ש: אין חולקין את החצר עד שיהא בה ד' אמות לזה וד' אמות לזה; הא יש בה כדי לזה וכדי לזה - חולקין, מאי לאו בכותל! לא, במסיפס בעלמא. תא שמע: החלונות, בין מלמעלה בין מלמטה ובין מכנגדן - ד' אמות; ותני עלה: מלמעלן - כדי שלא יציץ ויראה, מלמטן - כדי שלא יעמוד ויראה, מכנגדן - כדי שלא יאפיל! היזקא דבית שאני. תא שמע, דאמר רב נחמן אמר שמואל: גג הסמוך לחצר חבירו - עושין לו מעקה גבוה ד' אמות! שאני התם, דאמר ליה בעל החצר לבעל הגג: לדידי קביעה לי תשמישי, לדידך לא קביעה לך תשמישתך, ולא ידענא בהי עידנא סליקא ואתית דאיצטנע מינך. לישנא אחרנא אמרי לה: סברוה מאי מחיצה? פלוגתא, דכתיב: אותהי מחצת העדה, וכיון דרצו - בונין את הכותל בעל כרחו, אלמא: היזק ראייה שמיה היזק. אימא: מאי מחיצה? גודא, (דתנן) +מסורת הש"ס: [דתניא]+: מחיצת הכרם שנפרצה - אומר לו גדור, נפרצה - אומר לו גדור, נתיאש הימנה ולא גדרה - הרי זה קידש וחייב באחריותה; וטעמא דרצו, הא לא רצו - אין מחייבין אותו, אלמא: היזק ראייה לאו שמיה היזק! אי הכי, בונין את הכותל, בונין אותו מבעי ליה! אלא מאי? פלוגתא, אי הכי, שרצו לעשות מחיצה, שרצו לחצות מבעי ליה! כדאמרי אינשי: תא נעביד פלוגתא. ואי היזק ראייה שמיה היזק, מאי איריא רצו? אפי' לא רצו נמי! א"ר אסי א"ר יוחנן: משנתנו - כשאין בה דין חלוקה, והוא דרצו. מאי קמ"ל? דכי לית ביה דין חלוקה כי רצו פליגי, תנינא: אימתי? בזמן שאין שניהם רוצים, אבל בזמן ששניהם רוצים - אפילו פחות מכאן חולקין! אי מהתם, הוה אמינא: אפילו פחות מכאן - במסיפס בעלמא, קמ"ל הכא כותל. וליתני הא ולא ליתני הרך! סיפא איצטריכא ליה: וכתבי הקדש, אע"פ ששניהם רוצים - לא יחלוקו. (ל"א: וכי רצו מאי הוי? ליהדר ביה! אמר רב אסי א"ר יוחנן: בשקנו מידו כו'. אדאשמעינן בשאין בה דין חלוקה והוא דרצו, לישמעין ביש בה דין חלוקה ואע"ג דלא רצו! אי אשמעינן ביש בה דין חלוקה ואע"ג דלא רצו, הוה אמינא: שאין בה דין חלוקה אפילו רצו נמי לא, קמ"ל. ומי מצית אמרת הכי? והא קתני סיפא: אימתי? בזמן שאין שניהם רוצים, אבל בזמן ששניהם רוצים - יחלוקו; מאי לאו אכותל! לא, אמסיפס בעלמא. ליתני הא ולא ליתני האי! סיפא אצטריכא ליה: ובכתבי הקדש, אע"פ ששניהם רוצים - לא יחלוקו). במאי אוקימתא למתני? בשאין בה דין חלוקה, אי בשאין בה דין חלוקה, כי רצו מאי הוי? נהדרו בהו! א"ר אסי א"ר יוחנן: שקנו מידן. וכי קנו מידן מאי הוי? קנין דברים בעלמא הוא! בשקנו מידן ברוחות. רב אשי אמר: כגון שהלך זה בתוך שלו והחזיק, וזה בתוך שלו והחזיק

2. בבא בתרא כב: "רב יוסף הוה ליה" עד כג. משנה

רב יוסף הוה ליה הנהו תאלי דהוו אתו אומני ויתבי תותייהו, ואתו עורבי - אכלי דמא וסלקי אבי תאלי ומפסדי תמרי, אמר להו רב יוסף: אפיקו לי קורקור מהכא. א"ל אביי: והא גרמא הוא! א"ל: הכי אמר רב טובי בר מתנה, זאת אומרת: גרמא בניזקין אסור. והא אחזיק [להו]! הא אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה: אין חזקה לנזקין. ולא איתמר עלה, רב מרי אמר: בקוטרא, ורב זביד אמר: בבית הכסא? אמר ליה: הני לדידי דאניא דעתאי, כי קוטרא ובית הכסא דמו לי

3. רמב"ן בבא בתרא ב: ד"ה אלמא היזק ראייה

אלמא היזק ראייה לא שמיה היזק. קשיא ליה לרבינו הגדול ר' יצחק אלפסי ז"ל מנ"ל דמשום היזק ראייה לא שמיה היזק הוא דילמא לעולם אימא לך דהיזק ראייה שמיה היזק והכא במאי עסקינן בדאחזוק הנך שותפי למידר בלא מחיצה בתר דפלוג דאחזוק להו בהיזק ראייה, דלמה זה דומה לשני גגין בשני צידי רה"ר זה לא עשה מעקה וזה לא עשה מעקה שהדין נותן שכל אחד החזיק על חבירו ואין אחד מהם יכול לכופ את חבירו לגדור אפילו מחיצה. וניחא ליה אי ס"ד היזק ראייה שמיה היזק לא מהני בה חזקה, דכיון דכל שעתא ושעתא מיתזק ליה הוה ליה כקוטרא ובית הכסא, כך כתב בתשובותיו. ובודאי דליתיה קושיא דאי הכי מאי קמ"ל מתניתין, על כרחך להכי קתני רצו אין לא רצו לא, לאשמועינן היזק ראייה לא שמיה היזק. ומיהו סבריה דרבינו ז"ל סלקא היא, ומה שהשיב עליו תלמידו רב יהוסף הלוי ז"ל מהא דתנן (נ"ח ב') חלון המצרי אין לו חזקה ולצורי יש לו חזקה לא קשיא, דהתם בחלון שאין בו היזק ראייה עסקינן ויש לו חזקה לבנות כנגדו, שאם החזיק בחלון הצורי והלה רוצה לבנות כנגדו צריך להרחיק ד' אמות כדי שלא יאפיל, אבל בחלון שיש בו היזק ראייה לחברו לעולם אין לו חזקה, שיכול לומר סבור הייתי לקבל ומפני שהוא היזק תדיר אין אדם יכול ליזהר ממנו כל שעה ושעה ואינו יכול לקבל, זה דעת רבינו הגדול ז"ל. ומצאתי לו סיוע בירושלמי ובפרק חזקת הבתים אפרש בס"ד

4. תוס' בבא בתרא כג. ד"ה והא מתחילת התוס' עד "דאם לא הקנה לו"

והא אחזיקו להו - פי' ר"י ב"ר מרדכי כיון שלא בא להחזיק בקרקע של חבירו ולומר שלו הוא אלא לתשמיש בעלמא שנהנה ממנה מועלת חזקה שלא בטענה דמסתמא לא היו אומרים שמכר להם רב יוסף תשמיש זה והווי כי הנהו דלעיל (דף ו.) דאחזוק להורדי דמועלת חזקה שלא בטענה דמדלא מיחה ג' שנים מחל לו ואין נראה

5. בבא בתרא ק. "דתניא הלך בה לארכה" עד "כי אתו לקמיה"

דתניא: הלך בה לארכה ולרחבה - קנה מקום הילוכו, דברי ר' אליעזר; וחכמים אומרים: אין הילוך מועיל כלום עד שיחזיק. אמר ר' אלעזר, מ"ט דר' אליעזר? דכתיב: אקום התהלך בארץ לארכה ולרחבה כי לך אתננה. ורבנן? התם משום חביבותא דאברהם הוא דקאמר ליה הכי, כדי שיהא נוח לכבוש לפני בניו. א"ר יוסי בר' חנינא: מודים חכמים לר"א בשביל של כרמים, הואיל ונעשה להילוך נקנה בהילוך

6. ר"י מיגש בבא בתרא ב: ד"ה טעמא "ואי קשיא לך" עד "ואפילו גבי חלון"

ואי קשיא לך הא דתנן (בחזקת הבתים) חלון המצרית אין לו חזקה ולצורי יש לו חזקה ואמרינן עלה בגמרא למטה מארבע אמות יש לו חזקה ויכול למחות דשמעינן מינה דחלון דאית ביה היזק ראייה אית ליה חזקה שאני התם דיש לומר דבעל חלון מזיק לבעל חצר אבל בעל חצר אינו מזיק לבעל חלון וזה פתח חלונו ושתק בעל חצר ש"מ אחולי אחיל ליה אבל בחצר דתרווייהו מזקי אהדדי וההיזק של ראייה שוה לשניהם יכול לומר הא דשתקי ג' שנים לאו משום מחילה אלא משום דתרוינין שוין בהיזק והוה אמינא היום או מחר תרצה לעשות מחיצה אבל לא מחלתי ולכך כיון דהיזק ראייה שמיה היזק יכול לכופו לבנות כותל. (א"נ) מכי פתח ליה לחלון ושתק ליה חברה הוי חזקה דהא מעשה קעביד בידיה אבל גבי שותפים דדיירי בחצר א' דחד מינייהו לא עביד בידי' מידי דאית ביה היזק ראייה אלא מחמת דיתבי ולא עבדי מחיצה הוא דהוי ההיזק ליכא למימר בכי הא דהוי חזקה דהא ליכא מעשה דאחזיק ביה

7. רשב"א בבא בתרא ב: ד"ה אלמא היזק ראייה "בכל שזה ניזוק וזה ניזוק" עד "והרב אבן מגש ז"ל"

דכל שזה ניזוק וזה ניזוק אין להם חזקה, דחזקה מכח מחאה קא אתיא וכל חד וחד מינייהו יש לו טענה במה שאינו מוחה דמימר אמר לפיכך לא מחיתי בחבירי כדי שלא ימחה גם חבירי בי ונמצאתי גם אני צריך להרחיק לבנות ולמעט בתשמיש חצרי אבל בעלמא אפשר דיש חזקה אף להיזק ראייה, וזו סברת הראב"ד ז"ל

8. יד רמה בבא בתרא ג. ד"ה ואע"ג דאיחזוק דדיירי "ועוד דגבי חצר וכיוצא בה" עד "וה"ה גבי פתח"

ועוד דגבי חצר וכיוצא בה דאע"ג דלא מיכוין דלא חזי לא סגיא דלא חזי, מעיקרא כי קא מחזיק באיסורא ודאי קא מחזיק כדדרשינן בפרק חזקת הבתים (דף ס' ע"א) מקרא דוירא את ישראל שוכן לשבטיו מה ראה ראה שאין פתחיהן מכוונין זה לזה, אלמא (נמי) איסורא נמי איכא ולית ליה חזקה דאין חזקה לאיסורין

9. ראש בבא בתרא א:ב

ב ושותפין שחלקו את החצר ולא בנו כותל ביניהם ואחר כמה שנים תבע האחד לבנות כותל ביניהם ושכנגדו טוען הנה מחלת לי על היזק ראייה שאני מזיקך ונתת לי או מכרת לי והחזקתי בו כמה שנים אין טענתו טענה. ולא שייך כאן חזקה דטעמא דחזקה היינו כיון דשתק ולא מיחה הפסיד היינו דוקא היכא שהמחזיק הוא מזיק ואינו ניזק כגון מי שיש לו חלון פתוח לחצר חבירו והחזיק בו שלש שנים. אבל הכא מצי למימר למה היה לי למחות יותר ממך והלא הייתי מזיקך כמו שהיית מזיקני והייתי מצפה אולי תפתח אתה לתבוע. ועוד דלא דמי האי היזק להיזק דחלון דהתם לאו היזק תדיר הוא שהחלון עשוי לאורה ולא להסתכל בו לחצר חבירו ואסור לו להסתכל במעשה חבירו כדאמרינן גבי גינה אבל חצר שמשתמש בכניסה ויציאה ואי אפשר שלא יסתכל בתשמיש חבירו דמי האי היזק לקוטרא ובית הכסא דאמרינן לקמן (דף כג א) דלית להו חזקה הלכך צריך לסייעו בבנין הכותל. אבל אם יש עדים שמחלו השותפין זה לזה על היזק ראייה שוב אין יכולין לחזור בה. דאע"פ שהאומר לחבירו קרע כסותי ושבר כדי יכול לחזור בו ויתחייב חבירו בהיזקו אחר שחזר בו. שאני הכא דתביעת ממון יש ביניהן שנתחייב כל אחד לחבירו לסייעו בבנין הכותל והוי כמו שנתחייב לו מנה ומחלו לו עליו שזכה במחילתו בלא קנין

10. נמוקי יוסף א. (בדפי הריף) "והראה ז"ל מוסיף בה דברים" עד "ומינה שאם קדם"

והרא"ה ז"ל מוסיף בה דברים דאפילו בא לכנוס בתוך שלו ולבנות גויל או גזית חברו מעכב עליו משום דאמר ליה אם אתה עושה כן לא יהא לי רשות לסמוך עליו ואפילו א"ל אנא יהיבנא לך רשותא למסמך מצי א"ל אי במכר לא בעינא השתא למזבן ואי במתנה לא ניחא לי דכתיב ושונא מתנות יחיה

11. ראש בבא בתרא א:ה "י"מ הא דכייפי אהדדי" עד "תדע שלא הוזכר" "וי"מ שאפילו אם רוצה" עד "דאי לא תימא הכי"

י"מ הא דכייפי אהדדי לבנות כותל של גויל וגזית והכל כמנהג המדינה היינו דוקא כשמעמידין הכותל על הקרקע של שניהם ואין אחד מהן רוצה להיות כונס בתוך שלו ולבנות משלו דמצי כל חד למימר איני רוצה לוותר קרקע ולא לבנות בבנין אם לא בבנין בר קיימא אבל אם רצה האחד לכנוס בתוך שלו ולעשות מחיצה בתוך שלו בהוצא ודפנא כיון שמסלק היזק ראייה מחבירו דיו...וי"מ שאפי' אם רוצה לכנוס לתוך שלו ולגדור בהוצא ודפנא חבירו מעכב עליו לפי שאומר לו אינה מחיצה של קיימא ואצטרך לצעוק עליך תמיד כשתפול המחיצה לסלק מעלי היזק ראייתך ונראה כפירושא קמא שלא נתנו חכמים גבול וקצבה למי שיש לו לסלק היזקו מחבירו שיעשה דבר קיים לדורי דורות אלא מספיק מה שמסלק היזקו ממנו לפי שעה ואם אחר זמן יזיקנו יש שופטים בארץ